

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0526U000298

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-09-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:



II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Завальнюк Сергій Володимирович

2. Serhii Zavalniuk

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3146-0216

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 12.00.03

Назва наукової спеціальності: Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 06-10-2026

Спеціальність за освітою: Правознавство

Місце роботи здобувача: Національний університет "Одеська юридична академія"

Код за ЄДРПОУ: 20933314

Місцезнаходження: Фонтанська дорога, Одеса, 65009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 41.086.03

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська юридична академія"

Код за ЄДРПОУ: 20933314

Місцезнаходження: Фонтанська дорога, Одеса, 65009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська юридична академія"

Код за ЄДРПОУ: 20933314

Місцезнаходження: Фонтанська дорога, Одеса, 65009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.27.01

Тема дисертації:

1. Подолання прогалин у цивільному законодавстві України: теорія і практика
2. Overcoming Gaps in the Civil Legislation of Ukraine: Theory and Practice

Реферат/анотація:

1. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. – Національний університет «Одеська юридична академія», Одеса, 2025. Дисертацію присвячено комплексному теоретико-правовому дослідженню проблем подолання прогалин у цивільному законодавстві України в умовах сучасного розвитку правової системи та трансформації суспільних відносин. Актуальність теми зумовлена зростанням динаміки суспільних процесів, цифровізацією, розвитком нових форм цивільного обороту, інтеграцією України до європейського правового простору та необхідністю забезпечення ефективного захисту прав і законних інтересів учасників цивільних правовідносин. Вказані процеси детермінують виникнення ситуацій, коли чинне законодавство не містить необхідного нормативного регулювання або виявляється неспроможним повною мірою охопити нові суспільні явища. Головна ідея дисертаційного дослідження полягає у формуванні цілісної концепції подолання прогалин у цивільному законодавстві України, заснованої на розумінні прогалин не лише як дефекту нормативного регулювання, а й як об'єктивно зумовленого явища,

притаманного динамічній правовій системі. Вихідним положенням дослідження є теза про принципову неможливість досягнення абсолютної повноти цивільного законодавства, оскільки розвиток суспільних відносин, цифровізація, виникнення нових об'єктів цивільних прав і моделей цивільного обороту об'єктивно випереджають можливості законодавця щодо їх нормативного врегулювання. Водночас частина прогалин має суб'єктивне походження та є наслідком недоліків правотворчості, порушення системності законодавства, недостатньої якості юридичної техніки та несвоєчасного реагування на зміни суспільних відносин. У роботі обґрунтовується необхідність переходу від традиційного сприйняття прогалини виключно як недоліку законодавства, який підлягає усуненню, до функціонального розуміння проблеми, за якого визначальне значення має здатність правової системи своєчасно виявляти прогалини, правильно встановлювати їх природу та застосовувати відповідний конкретній ситуації засіб правового реагування. Відповідно, повнота цивільно-правового регулювання розглядається не як абсолютна безпрогальність законодавства, а як його спроможність забезпечувати безперервність, визначеність та ефективність цивільно-правового регулювання навіть за відсутності прямої норми. Запропоновано концепцію механізму подолання прогалин у цивільному законодавстві як системи взаємопов'язаних правових засобів, способів і діяльності уповноважених суб'єктів, спрямованих на забезпечення належного регулювання цивільних відносин за відсутності безпосереднього нормативного припису. Вибір конкретного способу має залежати від характеру прогалини. Особливого значення набуває судова практика, яка забезпечує функціонування цивільного права в умовах неповноти законодавчого регулювання, проте судове подолання прогалин має здійснюватися в межах принципів верховенства права, правової визначеності, справедливості, добросовісності та розумності й не перетворюватися на підміну законодавця. Ефективність цивільно-правового регулювання визначається не відсутністю прогалин як таких, а здатністю правової системи передбачати ризики їх виникнення, своєчасно їх виявляти, диференціювати та долати, а за необхідності – усувати шляхом правотворчості. Такий підхід дає змогу поєднати стабільність цивільного законодавства з необхідною гнучкістю цивільного права та забезпечити його адаптивність до цифрових, соціально-економічних і євроінтеграційних трансформацій.

2. Dissertation submitted for the degree of Doctor of Legal Sciences in Specialty 12.00.03 – Civil Law and Civil Procedure; Family Law; Private International Law. National University «Odesa Law Academy». – Odesa, 2026. The dissertation presents a comprehensive theoretical and legal study of the problems of bridging gaps in the civil legislation of Ukraine in the context of the modern development of the legal system and the transformation of social relations. The relevance of the topic is determined by the growing dynamism of social processes, digitalization, the development of new forms of civil turnover, Ukraine's integration into the European legal space, and the need to ensure effective protection of the rights and legitimate interests of participants in civil legal relations. These processes give rise to situations in which the current legislation does not contain the necessary normative regulation or is unable to fully encompass new social phenomena. The central idea of the dissertation research lies in the formation of a holistic concept of bridging gaps in the civil legislation of Ukraine, based on the understanding of gaps not only as a defect in normative regulation, but also as an objectively conditioned phenomenon inherent in a dynamic legal system. The starting point of the study is the thesis that it is fundamentally impossible to achieve the absolute completeness of civil legislation, since the development of social relations, digitalization, the emergence of new objects of civil rights, and new models of civil turnover objectively outpace the legislator's capacity to regulate them normatively. At the same time, some gaps are of a subjective nature and result from flaws in law-making, disruption of legislative coherence, insufficient quality of legal drafting techniques, and delayed legislative response to changes in social relations. The dissertation substantiates the need to move from the traditional perception of a gap exclusively as a deficiency in legislation subject to elimination to a functional understanding of the problem, in which decisive importance is attached to the legal system's ability to identify gaps in a timely manner, correctly determine their nature, and apply the legal response measure appropriate to the specific situation. Accordingly, the completeness of civil law regulation is viewed not as the absolute absence of gaps in legislation, but as its capacity to ensure the continuity, certainty, and effectiveness of civil law regulation even in the absence of an express rule. The study proposes the concept of a mechanism for

bridging gaps in civil legislation as a system of interrelated legal means, methods, and activities of authorized actors aimed at ensuring appropriate regulation of civil relations in the absence of a direct normative prescription. The choice of a specific method should depend on the nature of the gap. Of particular importance is judicial practice, which ensures the functioning of civil law in conditions of incomplete legislative regulation; however, judicial bridging of gaps must be carried out within the framework of the principles of the rule of law, legal certainty, fairness, good faith, and reasonableness, and must not turn into a substitution of the legislator. The effectiveness of civil law regulation is determined not by the absence of gaps as such, but by the legal system's ability to anticipate the risks of their emergence, identify them in a timely manner, differentiate between them, and bridge them, and, where necessary, eliminate them through law-making. Such an approach makes it possible to combine the stability of civil legislation with the necessary flexibility of civil law and to ensure its adaptability to digital, socio-economic, and European integration transformations.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Завальнюк С. В. Співвідношення аналогії права й аналогії закону в цивільному праві України. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція». 2015. Вип. 16, т. 2. С. 18–21
- Завальнюк С. В. Співвідношення аналогії права і субсидіарного застосування норм цивільного права. Порівняльно-аналітичне право. 2015. № 4. С. 119–122
- Завальнюк С. В. Співвідношення аналогії права та поширювального тлумачення норм права. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2015. Вип. 35, ч. I, т. 1. С. 18–21
- Завальнюк С. В. Особливості застосування аналогії права за цивільним законодавством зарубіжних країн. Часопис цивілістики. 2016. № 20. С. 166–170
- Завальнюк С. В. Проблемні питання розписки, виданої за позиковими зобов'язаннями, які виникли з договору, що укладений в усній формі. Юридичний вісник. 2016. Вип. 1. С. 103–106
- Завальнюк С. В. Проблематика співвідношення поняття прогалини в цивільному законодавстві та деяких схожих правових понять і явищ. Правова позиція. 2020. № 4 (29). С. 63–67
- Завальнюк С. В. Осмислення проблематики ролі, місця і значення прогалин у цивільному законодавстві в парадигмі регулювання цивільних правовідносин. Прикарпатський юридичний вісник. 2020. № 1. С. 38–39
- Завальнюк С. В. Проблематика співвідношення понять «прогалини в цивільному законодавстві» та «прогалини в цивільному праві». Правова позиція. 2020. № 2 (27). С. 88–92
- Завальнюк С. В. Прогалинність як характерна ознака цивільного законодавства. Прикарпатський юридичний вісник. 2020. № 3 (32). С. 12–15
- Завальнюк С. В. Класифікації і види прогалин у цивільному законодавстві. Часопис цивілістики. 2020. № 36. С. 11–17
- Завальнюк С. В. Класифікація поділу прогалин у цивільному законодавстві на види в залежності від ступеня урегульованості правовідносин цивільним законодавством. Часопис цивілістики. 2020. № 37. С. 21–25
- Завальнюк С. В. Історичний аспект розвитку осмислення значення прогалин у цивільному законодавстві. Науковий вісник публічного та приватного права. 2021. Вип. 1. С. 15–19

- Завальнюк С. В. Прогалини в цивільному законодавстві в умовах сучасних викликів: на прикладі розвитку інституту медіації. *Право і суспільство*. 2024. № 1, т. 2. С. 427–432
- Завальнюк С. В. Прогалини у цивільному законодавстві: до питання класифікації *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 4. С. 735–737
- Завальнюк С. В. Судова правотворчість та її межі в аспекті прогалин: практика Верховного Суду. *Держава та регіони*. 2025. № 1 (87). С. 211–216
- Завальнюк С. В. Аналогія закону та аналогія права як доктринальні інструменти подолання прогалин у цивільному законодавстві. *Аналітичне- порівняльне правознавство*. 2025. Вип. 4, т. 1. С. 348–352
- Завальнюк С. В. Конституційний Суд України як інститут подолання правових прогалин у національній правовій системі. *Науковий вісник УжНУ. Серія «Право»*. 2025. Вип. 90, т. 1. С. 262–267
- Завальнюк С. В. Витоки концепції прогалин у цивільному праві в античній правовій думці. *Науковий вісник УжНУ. Серія* . 2026. № 93, т. 1. С. 401–406
- Zavalniuk S., Zavalniuk V., Zavalniuk I. The analogy of statute and the analogy of law as doctrinal instruments for legal response to economic challenges. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2025, Vol. 11, № 3. P. 117–123
- Zavalniuk S., Zavalniuk V., Zavalniuk I. Mediation as a tool for addressing gaps in civil legislation amid economic transformation. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2025, Vol. 11, № 4. P. 119–125
- Puyda R., Zavalniuk, S. Compromise agreements as a tool for judicial proceedings in old polish-lithuanian commonwealth (based on judicial materials of the ruthenian voivodeship in the 17th – 18th centuries). *East european historical bulletin*. 2025. Issue 37, P. 17–24
- Завальнюк С. В. Правова природа та проблематика визначення неповних прогалин в цивільному законодавстві. *Рекодифікація цивільного законодавства України і система права України в контексті євроінтеграційних процесів : матер. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 8–9 листоп. 2019 р.) / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Є. О. Харитонова*. Одеса : Фенікс, 2019. С. 136–138
- Завальнюк С. В. Класифікація прогалин у цивільному законодавстві залежно від погляду на необхідність врегулювання правовідносин цивільним законодавством. *Правове життя сучасної України : у 3 т. : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 15 трав. 2020 р.) / відп. ред. М. Р. Аракелян*. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2020. Т. 3. С. 430–432
- Завальнюк С. В. Класифікація видів прогалин у цивільному законодавстві залежно від причин виникнення. *Сучасні проблеми розвитку державності та напрями їх вирішення через призму правотворчої діяльності : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 15–16 трав. 2020 р.)*. Харків : ГО «Асоціація аспірантів-юристів», 2020. С. 47–50
- Завальнюк С. В. Класифікація видів прогалин у цивільному законодавстві за часом виникнення. *Сучасний вимір держави і права: матеріали міжнар. наук.- практ. конф. (м. Львів, 15–16 трав. 2020 р.)* Львів : Західноукраїнська організація «Центр правничих ініціатив». 2020. Ч. II. С. 24 –27
- Завальнюк С. В. Підстави для класифікації видів прогалин. *Сучасна цивілістика: 15 років наукових звершень : матеріали XV міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 22 трав. 2020 р.) / відп. за вип. Д. О. Колодін*. Одеса : Юридична література, 2020. С. 92–94
- Завальнюк С. В. Характеристика уявних і реальних прогалин у цивільному законодавстві в контексті альтернативних визначень щодо явищ «прогалини у законі» і «прогалини поза законом». *Правове життя: сучасний стан та перспективи розвитку : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 22–23 трав. 2020 р.)* Запоріжжя : Запорізька міська ГО «Істина», 2020. С. 49–51
- Завальнюк С. В. Кваліфіковані дефекти як вид прогалин у цивільному законодавстві. *Римське право і сучасність. Кодифікація та рекодифікація цивільного законодавства в Україні: досвід і перспективи : матер. Міжнар. наук.- практ. конф. (м. Одеса, 25 черв. 2021 р.) / за заг. ред. д. ю. н., проф. Є. О. Харитонова*. Одеса : Фенікс, 2021. С. 49–50
- Завальнюк С. В. Значення судової практики у подоланні прогалини в законодавстві щодо поняття «майнового права». *Одеські грудневі цивілістичні читання: приватне право, як концепт в умовах війни: людський вимір : матеріали Всеукр. наук. конф.(м. Одеса, 12 груд. 2024 р.) / за заг. ред. Є. Харитонова, І.*

Давидової ; НУ «Одес. юрид. акад.». Одеса : Фенікс, 2025. С. 53–57

- Zavalniuk S. V. Institute of mediation in civil legislation of Ukraine: gaps in legal regulation and ways to overcome them. Current Challenges in the Development of Law and Public Management and Administration (March 4–5, 2026. Riga) : International scientific conference. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2026. P. 279–283
- Zavalniuk S. V. Overcoming gaps in civil legislation by means of judicial law-making: permissible limits and legal positions of the Supreme Court. European Integration as a Factor in the Renewal of Legal Science in Ukraine (April 16–17, 2026. Riga) : International scientific conference. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2026. P. 122–124
- Завальнюк С. В. Поняття прогалин у цивільному законодавстві України та їх співвідношення із суміжними правовими категоріями. Соціально-політична та правова система України в цифрову епоху: сучасні виклики : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 22 квіт. 2026 р.) / заг. ред. С. Ківалова ; НУ «Одес. юрид. академія». Одеса : Фенікс, 2026. Т. 2. С. 87–90

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0122U000266, 0126U000107

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Токарчук Людмила Михайлівна

2. Liudmyla Tokarchuk

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2202-5300

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

Код за ЄДРПОУ: 02071091

Місцезнаходження: вул. Дворянська, Одеса, 65082, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гринько Світлана Дмитрівна

2. Svitlana D. Hrynko

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

Код за ЄДРПОУ: 14163438

Місцезнаходження: вул. Героїв Майдану, Хмельницький, Хмельницький р-н., 29000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Обласна рада

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Стефанчук Микола Олексійович

2. Mykola O. Stefanchuk

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Управління справами Апарату Верховної Ради України

Код за ЄДРПОУ: 20064120

Місцезнаходження: вул. Грушевського, Київ, 01008, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Верховна Рада України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Чанишева Галія Інсафівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Чанишева Галія Інсафівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Бориченко Катерина Валеріївна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**



Юрченко Тетяна Анатоліївна